

การฝึกอบรม เพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทย

นาย วีระศักดิ์ ทองสุทธี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-437-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROFESSIONAL TRAINING FOR NEW ATTORNEY IN THAILAND

MR VEERASAK THONGSUDDHI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the requirements

For the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

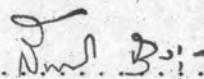
1995

ISBN 974-632-437-3

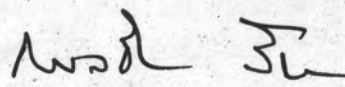

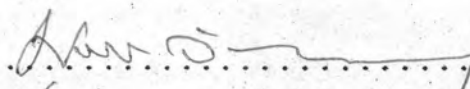
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทย
โดย   นายวีระศักดิ์ ทองสุทธิ
ภาควิชา   นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย   อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโท

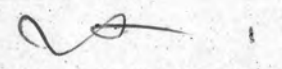
.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สินติ ทองสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. กมลชัย รัตนสกาววงศ์)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล)

.... กรรมการ
(อาจารย์ สหาย ทริพย์สุนทรกุล)

.... กรรมการ
(อาจารย์ สัก กอแสงเรือง)

วัตถุประสงค์ ของสุทธิ : การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทย
(PROFESSIONAL TRAINING FOR NEW ATTORNEY IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา :
ศศ.มูรธา วัฒนชะวะกุล, 289 หน้า. ISBN 974-632-437-3

ทนายความคือผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินคดีแทนตัวความ โดยทนายความจะทำหน้าที่ต่าง ๆ แทนตัวความทั้งสิ้น ทนายความจึงเป็นผู้รับผิดชอบต่อเกียรติยศ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพของตัวความ การประกอบวิชาชีพทนายความจึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมเป็นพิเศษก่อนเพื่อให้ได้ทนายความที่มีความรู้ความสามารถ และจริยธรรมเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทยในเรื่ององค์การที่ให้การฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรม และวิธีการฝึกอบรม โดยศึกษาเปรียบเทียบกับ การฝึกอบรมอัยการผู้ช่วย และผู้ช่วยผู้พิพากษา และการฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น เพื่อหามาตรฐานการจัดการฝึกอบรมว่าเป็นไปตามมาตรฐานแห่งการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเพียงใด

ผลการวิจัยพบว่าการฝึกอบรมยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานการฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทางกฎหมายโดยองค์การที่ให้การฝึกอบรมขาดบุคคลที่รับผิดชอบประจำหลักสูตรการฝึกอบรมยังไม่ครอบคลุม และเน้นหนักเนื้อหาที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ ระยะเวลาการฝึกอบรมมีน้อยไป และวิธีการอบรมยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

ท้ายที่สุด ผู้เขียนได้สรุปและเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับองค์การ หลักสูตร และวิธีการฝึกอบรมเพื่อที่จะผลักดันให้มีการปรับปรุง พัฒนาให้การฝึกอบรมมีมาตรฐานยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพทนายความต่อไป

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C370719 : MAJOR LAW

KEY WORD: PROFESSIONAL TRAINING / NEW ATTORNEY / THAILAND

VEERASAK THONGSUDDHI : PROFESSIONAL TRAINING FOR NEW ATTORNEY
IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. MOORATA WATANASHEEVAKUL,
289 pp. ISBN 974-632-437-3

The lawyer is a member of the legal profession who has important roles in adjudication in the court on behalf of his client. He must be responsible for his client's reputation, credit, property, right, duty and liberty. It is therefore necessary to train the lawyer to have special and adequate knowledge, skill and morale for his profession.

The purpose of this research is to assess the administration of the training of the lawyer's profession in Thailand in the areas of organizers, courses and methods of the training, compared with those of the judge and prosecutor in Thailand and of the lawyer in England, United States of America, France and Japan, to find out how much it meets with standards of training and lawyer's profession.

The result of the research has revealed many deficiencies due to the lack or permanent responsible personnel of the organizers, improper courses which do not cover and emphasize the contents needed for the functions, insufficiency of time and inefficient methods of the training.

In conclusion, the writer has recommended guidelines for improvement of the organizers, courses and methods of the training of the lawyer's profession.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ มรุธา วัฒนะชีวะกุล เป็นอย่างสูงที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัย ทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์สหาย ทวีชัยสุนทรกุล ท่านอาจารย์ลัก กอแสง เรือง และท่านอาจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาวงศ์ ที่ได้เสียสละเวลามาเป็นกรรมการสอบและให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์อุคม ศุภกิจ และท่านอาจารย์ ชัยยง อัจฉานนท์ ที่กรุณาช่วยเหลือและให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทย

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครู และอาจารย์ของผู้เขียนที่ได้กรุณาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เขียนได้มีโอกาสศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ขอขอบคุณพี่น้อง เพื่อนๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้องสมุด คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ให้คำแนะนำ การค้นคว้าและสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด จนสามารถประสบผลสำเร็จในการศึกษาตามความมุ่งหวัง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ขอบเขตการศึกษา.....	13
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	14
สมมติฐาน.....	14
วิธีการศึกษา.....	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
บทที่ 2 ที่มาของทนายความ.....	16
ความหมายและประวัติความเป็นมาของทนายความ.....	16
1. ความหมายของทนายความ.....	16
2. ประวัติความเป็นมา และวิวัฒนาการของ การประกอบวิชาชีพทนายความในต่างประเทศ.....	23
3. ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของการประกอบวิชาชีพ ทนายความในประเทศไทย.....	27
4. บทบาทของทนายความในด้านต่างๆ.....	36
บทบาทในการดำเนินคดีอาญา.....	36
บทบาทในการดำเนินคดีอื่นๆ.....	45
คดีแพ่ง.....	45
คดีล้มละลาย.....	47
คดีเยาวชนและครอบครัว.....	48
คดีแรงงาน.....	50

	คดีในศาลทหาร.....	51
	แนวความคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประกอบ	
	วิชาชีพทนายความ.....	54
	1. ความหมายและความสำคัญของการฝึกอบรม.....	54
	2. ความหมายและความสำคัญของการฝึกอบรม	
	เพื่อประกอบวิชาชีพทนายความ.....	54
	แนวความคิดว่าด้วยวิชาชีพทนายความ.....	54
	องค์ประกอบเฉพาะของวิชาชีพกฎหมาย.....	63
	3. ประวัติความเป็นมา และวิวัฒนาการของการฝึกอบรม	
	เพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในสมัยต่างๆ.....	68
	ในสมัยอยุธยา.....	68
	ในสมัยรัตนโกสินทร์.....	69
บทที่ 3	การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทย.....	76
	องค์กรที่ทำหน้าที่การฝึกอบรม.....	76
	1. สภาทนายความตาม พ.ร.บ. ทนายความ 2528.....	76
	2. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสภาทนายความ.....	77
	3. สถานะทางกฎหมายของสภาทนายความ.....	79
	4. บทบาทอื่นเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรม	
	เพื่อประกอบวิชาชีพทนายความ.....	81
	5. สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ.....	82
	คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	85
	หลักสูตรการฝึกอบรม.....	86
	วิธีการฝึกอบรม.....	88
	ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม.....	88
	การฝึกอบรมภาคทฤษฎี.....	89
	หลักสูตรการฝึกอบรม.....	89
	ระยะเวลาการฝึกอบรม.....	91
	วิธีการฝึกอบรม.....	91

	การทดสอบ.....	91
	การฝึกอบรมภาคทฤษฎี.....	92
	หลักสูตรการฝึกอบรม.....	92
	ระยะเวลาการฝึกอบรม.....	94
	วิธีการฝึกอบรม.....	94
	การทดสอบ.....	97
	การฝึกอบรมในสำนักงานทนายความ.....	96
	หลักสูตรการฝึกอบรม.....	98
	ระยะเวลาการฝึกอบรม.....	98
	วิธีการฝึกอบรม.....	98
	การทดสอบ.....	98
	การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพกฎหมายในสาขาอื่น.....	99
	การฝึกอบรมในสาขาพนักงานอัยการ.....	99
	การฝึกอบรมในสาขาคู่ลาการ.....	102
บทที่ 4	การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในต่างประเทศ.....	109
	ประเทศอังกฤษ.....	109
	1. คุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพทนายความ.....	113
	2. การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความ.....	113
	2.1 องค์การที่ให้การฝึกอบรม.....	113
	2.2 หลักสูตรการฝึกอบรม.....	116
	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	122
	1. คุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพทนายความ.....	122
	2. การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความ.....	122
	2.1 องค์การที่ให้การฝึกอบรม.....	123
	2.2 หลักสูตรการฝึกอบรม.....	126
	2.3 การวัดผล.....	132
	2.4 การสอบเนติบัณฑิต.....	132

ประเทศฝรั่งเศส.....	133
การศึกษากฎหมายและการประกอบวิชาชีพทนายความของ ประเทศฝรั่งเศส.....	133
ประเทศญี่ปุ่น.....	136
1. คุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพทนายความ.....	136
2. การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความ.....	137
2.1 องค์กรที่ให้การฝึกอบรม.....	137
2.2 หลักสูตรการฝึกอบรม.....	137
บทที่ 5 บทวิเคราะห์การจัดการฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพ ทนายความในประเทศไทย.....	140
1. องค์กรที่จัดการฝึกอบรม.....	140
2. หลักสูตรการฝึกอบรม.....	142
3. วิธีการฝึกอบรม.....	149
4. ระยะเวลาการฝึกอบรม.....	151
5. ผู้สอน.....	153
6. การเข้ารับการฝึกอบรมและทดสอบ.....	156
7. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	157
8. การฝึกหัดงานในสำนักงานทนายความ.....	158
9. ปัญหาและอุปสรรคและข้อจำกัดการฝึกอบรม.....	159
บทที่ 6 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	163
รายการอ้างอิง.....	170
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	177
ภาคผนวก ข.....	202
ภาคผนวก ค.....	207
ภาคผนวก ง.....	210
ภาคผนวก จ.....	213
ภาคผนวก ฉ.....	217

ภาคผนวก ช.....	235
ภาคผนวก ซ.....	260
ภาคผนวก ฌ.....	267
ภาคผนวก ฉ.....	271
ภาคผนวก ฎ.....	285
ประวัติผู้เขียน.....	289